

WIJ GELOVEN IN EIGEN RUIMTE – Maarten Naafs

Er zijn twee kinderen in dit huis. Een jongen van zeven en een meisje van tien, maar het kan ook andersom zijn. Ik heb alleen de ouders gesproken. Hij was in de veertig, vroeg grijs, met een zongebruinde huid en een ferme handdruk. De kinderen waren in de kinderkamer. Zijn vrouw knikte beamend. Ik zie ze ook nooit, zei hij. Zij keek geïrriteerd naar hem op. Ze zei: pak maar wat je vinden kan als je honger krijgt. Ze zei: we moeten nu echt gaan. Er staat wijn op het aanrecht. In de advertentie stond: 'Oppas gezocht, voor in de avond, vijftien euro per uur'. Een nul-zes nummer.

Ik liet ze uit, drukte ze op het hart dat ik zou bellen als er iets was, vroeg ze waar de kinderkamer was. Ze weten dat je er bent, zei ze. Ze komen wel. De kinderkamer is boven, laat ze daar maar.

Doen wij ook, zei hij. Er lag een fijn laagje roos op zijn schouders.

Wij geloven in eigen ruimte, zei de vrouw.

Ja, zei hij.

Ik knikte, wenste ze een fijne avond, sloot de deur achter hen. Ik vergat naar de namen van de kinderen te vragen.

Het is een groot huis. De woonkamer ligt er middenin als een binnenplaats. De overloop van de eerste verdieping is zichtbaar achter ijzeren balustrades, een meter of zes boven de vloer hangt een matglazen plafond. Door de spijlen zie ik de deuren van de verdieping boven mij. Slaapkamers, badkamer, werkkamer, kinderkamer?

Het was de vrouw die ik aan de telefoon kreeg toen ik belde. Ze vroeg me niet naar mijn ervaring in het oppassen, of mijn leeftijd. Het enige wat ze wilde weten was of ik zaterdag kon komen en of ik akkoord ging met de prijs. Ze legde me uit hoe te rijden.

Op een dressoir onder een manshoge spiegel zonder lijst staan een paar foto's. Samen op het voordek van een jacht, gebruid en met zonnebrillen, zeker tien jaar jonger. Zij op een fiets voor een grachtenpand, lachend naar de camera. Hij in kostuum, een bel cognac in de lucht geheven. Zij onder een klamboe, witte lakens over haar benen gedrapeerd - een modellen foto.

De vloer is grijs, de bank is grijs, de balustrade is grijs, de muren zijn wit. De eettafelstoelen zwart, de kaarsen wit, net als de gordijnen. Voor de bank staat een salontafel van glas, met een paar glossy's erop. In de keuken (hoofdzakelijk roestvrijstaal met dezelfde grijze vloer) schenk ik een glas wijn in, neem de fles mee terug de huiskamer in. Op de bank ligt een afstandsbediening, maar ik zie nergens iets wat ik ermee zou kunnen bedienen. Verveeld druk ik op een paar knopjes, tot er muziek begint te spelen; een oude Moody Blues plaat.

Het is zeven uur geweest, ik zit hier nog zeker tot een uur of een. Ik zou wat werk kunnen doen, mijn laptop heb ik bij me, die staat in het halletje onder de kapstok. De rust in huis is meer dan ik op had kunnen hopen. Tegenzin, weezin, overvalt me terwijl ik in gedachten de stappen doorloop – tas pakken, computer aan, tekstverwerker openen, staren naar een wit scherm.

Zij is geen huisvrouw. Ze heeft iets zakelijks, doelgerichts. Zoals ze zich voorstelt met een achternaam anders dan de zijne, zoals ze hem voorstelde. Ze zei: dat is Gerhard, en legde een subtiele klemtoon op de h. Ze zei: Gerhard, de oppas is er, kom je even? Het was geen vraag. Hij kwam naar me toe, schudde me joviaal de hand. Hij was niet anders gewend.

Ik bekijk de jassen aan de kapstok. Mooie lange scheerwollen jassen in antraciet, zwart. Een sportief golfjack. Een tweed damescolbert. De drie linker haakjes zijn van hem.

Orde spreekt uit het hele huis. Zoals de jassen hangen, de fotolijstjes afgestoft op rij staan, de schijnbare nonchalance van de tijdschriften, de geopende fles wijn op een onderzetter. Op het staal van de keuken lagen geen vingerafdrukken, in het afvoerputje van de wasbak geen natte pastaschelpjes of stukjes prei. Alles met zorg onderhouden. De muziek staat niet te hard, niet te zacht; dit is wonen in een showroom.

Terug in de huiskamer, laptop op schoot, staar ik naar de muur voor me. Een symmetrisch wandmeubel, drie kastjes hoog, drie kastjes breed, onopvallend gestileerde handgreepjes. Een grote haard met een roetvlek die geschilderd lijkt. Een piramide van brandhout ernaast, blokken van dezelfde omvang.

Een muur die weg kan rijden, langzaam mijn blikveld uit, om daarachter de lege loods bloot te leggen. Shagrokende heftruckchauffeurs, blauwe overalls, die het beeld in rijden met nieuwe rekwisieten, een nieuw decor aangepast aan de laatste mode.

De Moody Blues gaat vloeiend over in Fleetwood Mac, hun debuutalbum.

En ik denk: hier wonen jullie niet echt. Ik denk: hier ontvangen jullie mensen, twee keer per jaar hooguit. Jullie hebben andere plekken in dit huis, eigen plekken. Dit is slechts een voorportaal. Ik denk: hier komt nooit een kind.

Ik probeer de deuren op de overloop. Onder me, op de bank, ligt de laptop, dichtgeklapt, ongebruikt. In de stiltes die vallen tussen de muziek, probeer ik te luisteren. Een geluid opvangen - een giechel, piepend speelgoed, stemmen misschien. De deuren zitten op slot.

Ik neem een slok wijn, leun over de balustrade.

Ik stel me voor hoe ze op een receptie staan, Gerhard en zijn vrouw, in de ontvangstruimte van een groot bedrijf. Hij staat met drie mannen in pak, mannen met glazen in hun hand. Ze lachen om wat hij zegt, op voorhand. Jongens die elkaar nog kennen van de studietijd misschien. Zij staat met anderen te praten, luistert, ingetogen. Hoewel ze zich op de vlakke houdt is ze het middelpunt, haar uiterlijk bijna obsceen in vergelijking. Hij vangt haar blik als hij nog een glas van een dienblad pakt. Als hij iets te lang in de ogen van het cateringmeisje kijkt. Hij doet alsof hij het niet heeft gezien.

Wie gaat er met een sleutel naar de badkamer? Ik probeer me te herinneren of het huis van buiten niet drie in plaats van twee verdiepingen had, maar ik weet het niet meer. Ik klop op een deur, dan de volgende.

Fleetwood Mac wordt de Kinks, wordt Pink Floyd, wordt Crosby, Stills, Nash en Young. Ongetwijfeld. Ik had de fles mee naar boven moeten nemen. Ik kan nog uren werken.

Het is vreemd waar je al niet terecht kunt komen als je verveling de vrije hand geeft. Ik geloof niet dat ik ooit tegen een kind heb gepraat sinds mijn jeugd. Volgens mij zijn ze bang voor me, dat weet ik eigenlijk zeker. Zoals honden je angst aanvoelen, kennen kinderen je onvermogen met ze om te gaan. Direct, onverbiddelijk. Tuig.

Hallo, roep ik tegen een gesloten deur. Ik ben de oppas, roep ik.

Beneden gaat de telefoon. Ik daal de betonnen trap af, weg van de overloop, de gesloten deuren. Ik probeer te horen waar het gerinkel vandaan komt, want ik kan me niet herinneren een telefoon gezien te hebben. Er lijken speakers in ieder hoekje van het huis te zitten – de muziek is overal, mengt zich met het geluid van de telefoon. Ik trek een deurtje van het wandmeubel open, kijk direct weer achter me waar ik de volgende rinkel hoor. De muziek loopt af. In de stilte wacht ik, maar de telefoon gaat niet meer over. Het volgende nummer zet in. Ik sta weer in de huiskamer.

Ik schenk mezelf bij, de fles is bijna leeg.

De waarheid is dat ik al weken niet meer heb gewerkt, niet echt gewerkt. Ik hou mezelf voor dat dat normaal is.

Het kastdeurtje staat nog open. Erachter liggen drie planken, leeg. Ik loop naar het meubel en trek het deurtje ernaast open, dan de andere deurtjes. Er ligt niets in, alleen lege planken zonder stof. Dan gaat de telefoon weer. Dissonant, schel. Ik draai me om en daar staat hij, voor mijn neus, op de glazen salontafel. Ik heb opgenomen voordat ik beseft dat dat een keuze is, dat ik het ook niet had kunnen doen.

Hallo?

Gerhard? vraagt een stem, een oudere man.

Nee, de oppas, zeg ik.

Ik kijk om naar de lege kast, de hoorn tegen mijn oor gedrukt.

Gerhard is er niet. Ze zijn op een feestje.

Er valt een stilte, ik hoor de man ademen.

Dan zegt hij: Ik wil mijn kleinzoon spreken. Nu, zegt hij.

Het is nu stil in de huiskamer, de muziek is weggevallen, en ik hoor mezelf zeggen: Ik weet niet waar ze zijn.

Dat moest je van haar zeggen, of niet?

Hij verheft zijn stem. Verdomme Gerhard, ik ben het!

Ongemak, zenuwen, wat dan ook, grijpen naar mijn keel. Het lijkt of ik mijn eigen vader aan de telefoon heb. Wacht, zeg ik, ik ga hem zoeken. Niet ophangen. Ik leg de hoorn op tafel, stap richting de trap. Ik draai me om, pak de hoorn opnieuw, en zeg hem dat ik Gerhard niet ben, ik ben de oppas. Ik hoor hem hard slikken.

Ik zoek hem, zeg ik. Dan loop ik naar boven.

Weer klopt ik een voor een op de gesloten deuren. Hallo! roep ik. Jongens, opa aan de telefoon! Wezenloos registreren mijn eigen woorden in mijn hoofd, galmen door het stenen huis, mengen zich met het gebonk van mijn handen.

Het blijft stil achter de deuren. Beneden ligt de hoorn naast het toestel, opgericht. Ik vraag me af of hij me kan horen, of hij hoort dat ik het probeer. Jongens! roep ik nog een keer, minder overtuigd. Ik wacht.

Als ik terug ben bij de telefoon, twijfel ik voordat ik iets zeg. Ik kan ook ophangen schiet het door mijn hoofd. De stekker eruit.

Hallo, zeg ik.

Gerhard? Hij klinkt verder weg, bedeesder. Traag.

En ik zeg: ja.

Ik weet niet waarom, maar de gedachte me weer te verklaren lijkt opeens een enorme moeite. In de stilte die valt stel ik me hem voor, die man aan de andere kant van de lijn. Voorovergebogen in een versleten stoel, een leesbril bungelt aan een touwtje op zijn buik. Zijn hand verkrampd om de hoorn, dicht tegen zijn oor, een poging om dichterbij te komen. Ik drink de laatste slokken wijn, verslik me.

Alsjeblieft Gerhard, zegt hij. Zit ze naast je? Onwillekeurig kijk ik om me heen.

Ze is bij je, zegt hij.

Ik kan ze niet vinden, zeg ik.

Ik zeg dat ik ze gezocht heb maar niet weet waar ze zijn. Ik zeg dat het me spijt.

Dat moet je van haar zeggen. Zijn stem klinkt zacht, haperig.

Geef me hem alsjeblieft even, heel even maar.

Ze moeten hier ergens zijn, zeg ik, maar ik weet niet waar. Ik moet denken aan wat Gerhard zei toen ik binnenkwam - ik zie ze ook nooit.

Hij zegt: Gerhard alsjeblieft. Hij zegt: Ik zal niet terugpraten ik wil hem alleen maar horen. Je mag meeluisteren. Gerhard?

Ik zie ze niet. Het is het enige wat ik uit kan brengen.

De man hoest, het is meer een rochel, en het lijkt alsof hij meters van de telefoon afstaat, zo slecht hoor ik hem. Waar heb je het over? vraagt hij. Hoe bedoel je ze? Maar ik weet al niet meer zeker of ik hem versta.

Als hij nog zachter praat kan ik hem niet meer helpen.

Hallo? zeg ik. Je moet harder praten.

Hij mompelt nog wat, maar het klinkt zo ver weg dat het langzaam verstomt in ruis.

En de eerste noten van de Kinks vullen de kamer.

Ik kijk naar boven, naar de gesloten deuren, het glazen plafond, de muren.

Het glas op tafel, de kast. Leeg.

Ik houd de telefoon tegen mijn oor en wacht tot ik iets op kan maken uit het monotone gezoem.